

HLAVNÍ TÉMA

VYDĚDĚNÍ NEPOMINUTELNÉHO DĚDICE

Nový občanský zákoník rozšířil svobodnou vůli zůstavitele tak, aby zůstavitel mohl v nejširší možné míře ovlivnit, co se má stát s jeho majetkem v případě jeho úmrtí.

Tato svobodná vůle zůstavitele zůstává nicméně zčásti omezena právy nepominutelných dědiců (potomků zůstavitele, resp. jejich dětí), kterým z pozůstalosti náleží povinný díl, a to i v případě, že tyto osoby zůstavitel opomene uvést ve své závěti. Vydědění jako jednostranné právní jednání zůstavitele tak zůstává právním institutem, který umožňuje zůstaviteli odejmout právo dědit i nepominutelnému dědici.

Nepominutelného dědice lze v souladu s občanským zákoníkem vydědit pouze ze zákonných důvodů, přičemž platí, že z jiných než v zákoně výslovně uvedených důvodů vydědění nemůže být zůstavitelem provedeno, jiné důvody nelze ani smluvně sjednat ani je třeba výkladem rozšiřovat. Samotné prohlášení o vydědění lze učinit stejným způsobem, jakým se pořizuje nebo ruší závěť. Podstatná pro zůstavitele je pak samotná skutečnost, že toto prohlášení může zůstavitel kdykoliv změnit či zrušit, pokud dodrží formu, která je i pro toto právní jednání stejná jako při pořizení či rušení závěti.

Co se týká samotných důvodů pro vydědění, občanský zákoník na prvním místě uvádí jako důvod vydědění skutečnost, že potomek neposkytl zůstaviteli potřebnou pomoc v nouzi. Jako stav nouze lze označit nouzi peněžitou, stářím, nemoc, úraz či situaci způsobenou živelnou pohromou, apod. K naplnění tohoto důvodu vydědění se tedy zůstavitel musí nacházet v určité chvíli ve stavu nouze a zároveň musí být splněna podmínka, že se mu v tomto stavu nedostalo od potomka potřebné pomoci.

Dalším důvodem vydědění je, že potomek zůstavitele neprojevuje opravdový zájem, jaký by projevoval měl. Zájem, který by potomek měl o zůstavitele projevovat, je třeba posuzovat s přihlédnutím k okolnostem konkrétního případu. V souvislosti s tímto zákonným důvodem vydědění lze citovat

rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 3992/2008 ze dne 20. 11. 2009, dle kterého „Je-li skutečnost, že potomek trvale neprojevuje o zůstavitele opravdový zájem, důsledkem toho, že zůstavitel neprojevuje zájem o potomka, nelze bez dalšího dovodit, že by neprojevení tohoto zájmu potomkem mohlo být důvodem k jeho vydědění.“ Tento rozsudek se vyjadřuje zejména k situacím, kdy po rozvodu manželů jeden z rodičů neprojevoval o potomka opravdový zájem a následně se dovolával vydědění takového potomka z důvodu, že je to naopak potomek, který neprojevuje opravdový zájem o rodiče. Skutečnosti odůvodňující závěr, že potomek o zůstavitele trvale neprojevuje opravdový zájem, který by jako potomek projevoval měl, mohou spočívat jak v pasivitě (nezájmu) potomka ve vztahu k zůstaviteli, tak také v chování, kterým potomek sice o zůstavitele zájem projevuje, ovšem způsobem neodpovídajícím řádnému chování potomka k rodiči (prarodiči atd.), tj. například způsobem trvale překračujícím zásady společenské slušnosti.

Jako třetí důvod vydědění občanský zákoník uvádí skutečnost, že nepominutelný dědic byl odsouzen pro trestný čin spáchaný za okolností svědčících o jeho zvrhlé povaze. Pro naplnění tohoto důvodu není podstatné, zda byl trestný čin spáchaný úmyslně či z nedbalosti, není ani podstatné, jaký trest byl nepominutelnému dědici za jeho spáchaní uložen. Okolnosti svědčící o jeho zvrhlé povaze je nezbytné posoudit nejen z hlediska obecné morálky, ale i se zřetelem k tomu, nakolik se konkrétní trestný čin dotýká zůstavitelovy cti a cti jeho rodiny. V této souvislosti důvodová zpráva uvádí, že kdo byl sám odsouzen jako recidivista za opakované krádeže, těžko může vydědit potomka odsouzeného rovněž za krádež.

Čtvrtým důvodem je poté skutečnost, že nepominutelný dědic vede trvale nezřízený život. V takovém případě však musí vykazovat takové jednání nepominutelného dědice znaky určité dlouhodobosti. O vedení trvale nezřízeného života by se naopak nejednalo v případě nahodilých situací či ojedinělých incidentů.

Číst více na www.pravniprostor.cz
JUDr. Martina Hladíková | advokátka, Šafař & partneři s.r.o., advokátní kancelář

Na právním portálu
Právní prostor.cz naleznete
v nejbližších 14 dnech
i tato témata:

Změna v pravidlech pro hlasování
věřitelů v insolvenčním řízení

Odvod zdravotního pojištění při souběhu
příjmů

Co obsahuje platná verze zákona
o registru smluv

Na konkurenční doložce nešetřit

WWW.PRAVNIPROSTOR.CZ

MONITOR OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ (GDPR)

BUĎTE PŘIPRAVENI NA REVOLUCI V OCHRANĚ DAT

PRŮVODCE
PRO ÚSPĚŠNOU
APLIKACI
EVROPSKÉHO
NAŘÍZENÍ

GDPR
General Data
Protection Regulation

STRUČNĚ

ZAJIŠŤOVACÍ PŘÍKAZY ANEB KDYŽ JE FINANČNÍ SPRÁVA VÍCE NEŽ SOUD

Společnosti FAU s.r.o., VHS-ROPA plus s.r.o., AUTOTRANS PETROL s.r.o., nebo EUROPRINT a.s. patří mezi 5000 společností, které do svých datových schránek obdržely zajišťovací příkazy. Díky nim se však institut zajišťovacích příkazů dostává pod drobnohled veřejnosti.

[celý článek](#)

ÚČTENKOVÁ LOTERIE PORUŠUJE PRÁVO NA OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Od začátku října funguje takzvaná účtenková loterie. Ministerstvo financí chce s její pomocí motivovat lidi, aby žádali vydání účtenky, a tím donutili prodejce podléhající EET poctivě registrovat tržby. Loterie bude fungovat minimálně jeden rok. Každý měsíc se budou losovat náhodné účtenky, hlavní výhra bude až milion korun. Státu hrozí obrovské pokuty za sběr neadekvátního množství osobních údajů.

[celý článek](#)

ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK NA KVALITU

Se zadáváním veřejných zakázek se potýká mnoho subjektů nejen veřejné správy a samosprávy. Namísto častého výběru nejhodnějšího dodavatele na základě principu nejnížší nabídkové ceny je však možno zadat zakázku i tzv. „na kvalitu“. O tom, jak takovou zakázku zadat správně a jaké má takový postup (ne)výhody se dozvědí účastníci odborné konference Právo ve veřejné správě, která proběhne v brněnském hotelu Bobycentrum již 7. 11.

[celý článek](#)

PŘIPRAVOVANÉ ZMĚNY PRACOVNĚLÉKAŘSKÝCH SLUŽEB

K 1. listopadu 2017 nabyde účinnosti novela zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách („Zákon“), která přinese několik více či méně zásadních změn také do právní úpravy pracovnělékařských služeb. S jakými novými povinnostmi by tedy měli zaměstnavatelé určitě počítat a jaké nové postupy budou moci nově využívat?

Ke snížení administrativní i finanční zátěže zaměstnavatelů by měla v případě přejímání agenturních zaměstnanců do kmene přispět praktická novinka v podobě pravidla, že lékařský posudek ukončením pracovněprávního vztahu nepozbývá platnosti, je-li dosavadním zaměstnancem agentury práce uzavřen pracovněprávní vztah se

zaměstnavatelem – dřívějším uživatelem, a to za podmínek, že se jedná o výkon stejné práce, za stejných podmínek a nedošlo ke změně zdravotního stavu zaměstnance.

Nastupuje-li tak zaměstnanec k zaměstnavateli, ke kterému byl předtím již na stejnou pozici přidělen agenturou práce, není nově zásadně vyžadována nová vstupní lékařská prohlídka. I v takovém případě však má zaměstnavatel právo provedení vstupní lékařské prohlídky požadovat a pokud tak učiní, je zaměstnanec povinen se standardní lékařské prohlídce podrobit.

Také další z novinek týkajících se agenturních zaměstnanců reflektuje potřeby praxe. Nově Zákon totiž umožňuje, aby pro agenturu jakožto zaměstnavatele, poskytoval pracovnělékařské služby smluvní poskytovatel uživatele (který poměry

na pracovišti uživatele zná již ze své činnosti pro uživatele), a to aniž by agentura sama musela mít s tímto poskytovatelem uzavřenu písemnou smlouvu o poskytování pracovnělékařských služeb. Podmínky poskytování pracovnělékařských služeb však v takovém případě musí být sjednány písemně v dohodě o dočasném přidělení zaměstnance uzavřené mezi agenturou a uživatelem.

Positivní změnou pro zaměstnavatele v podobě snížení jejich administrativní a ekonomické zátěže by mělo být zrušení povinnosti dohledu na pracovištích a poskytování poradenství při výkonu prací zařazených do tzv. „čisté“ kategorie první.

Číst více na www.pravniprostor.cz

Mgr. Eva Ostruzka Klusová | Mgr. Dominik Šolc | FORLEX s.r.o., advokátní kancelář

JUDIKATURA

OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ V SCHENGENSKÉM INFORMAČNÍM SYSTÉMU

Úřad pro ochranu osobních údajů udělil Ministerstvu vnitra pokutu za to, že při nahlázení do Schengenského informačního systému nebyl evidován konkrétní zákonný důvod lustrace osob, ale pouze vágní zápisy jako „kontrola osoby“ alias „KO“.

Takto neurčité odůvodnění přístupu do SISu s sebou nese riziko možného zneužití, řekl Nejvyšší správní soud v rozsudku sp. zn. 1 As 134/2016, zejm. pokud o kontrole osoby není pořízen žádný jiný záznam.

Podle § 13 odst. 4 písm. c) zákona o ochraně osobních údajů musí správce a zpracovatel osobních údajů v případě automatizovaného zpracování pořizovat elektronické záznamy, které umožní určit a ověřit, kdy, kým a z jakého důvodu byly osobní údaje zaznamenány nebo jinak zpracovány. Tato povinnost je splněna pouze tehdy, pokud je již ze samotných elektronických záznamů zřejmé, z jakého důvodu bylo k osobním údajům přistupováno. Je zde tedy požadavek na co nejkonkrétnější popis důvodu přístupu; např. uvedení identifikačního čísla řízení, v rámci něhož byla lustrace prováděna.

 [celý článek](#)

NÁROK PROVOZOVATELE MHD BEZ PLATNÉ SMLOUVY

Neplatnost veřejnoprávní smlouvy (o závazku veřejné služby v městské autobusové dopravě) nezabavuje obec povinnosti dopravci zaplatit, pokud byla tato služba fakticky poskytována a obec se tomu nijak nebránila, rozhodl Nejvyšší správní soud v rozsudku sp. zn. 10 As 171/2016.

Pokud plnění z veřejnoprávní smlouvy v podobě zajištění veřejné dopravy bylo fakticky poskytováno, tomuto poskytování se orgány veřejné moci věcně příslušné k zajišťování veřejné dopravy ve veřejném zájmu nebránily a plnění konzumovaly, nelze návrh na vypořádání takto poskytovaného a konzumovaného plnění poskytnutého v souvislosti s provozováním veřejné dopravy zamítnout pouze s jednoduchou argumentací, že nárok dopravce není důvodný, neboť veřejnoprávní smlouva nebyla platně uzavřena. Příslušný správní orgán je povinen v takové situaci posoudit, v jakém rozsahu bylo poskytnuto plnění, a ohodnotit přijatý prospěch v penězích.

 [celý článek](#)

K MOŽNOSTI ZAKÁZAT SOUSEDŮVI GARÁŽ

K Nejvyššímu správnímu soudu se pod sp. zn. 2 As 174/2016 dostal spor dvou sousedů o tom, jestli si jeden z nich smí postavit garáž, resp. jak rozhodnutí o umístění stavby snížilo kvalitu bydlení druhého souseda.

Nejvyšší správní soud předeslal, že k posouzení kvality prostředí a pohody bydlení ve smyslu vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, nepostačuje pouhé zjištění hodnot jednotlivých imisí, ale je potřeba posoudit celkový vliv stavby na okolní prostředí. Jednotlivé namítané imise (zastínění, hluk, obtěžování výfukovými plyny a odtok

dešťové vody) byly však v normě nebo minimální a garáž zapadala do stávajícího rázu zástavby, neboť v okolí bylo již několik podobných garáží. Rozhodnutí o umístění garáže tak bylo v pořádku.

Nejvyšší správní soud se dále zabýval subjektivním hlediskem - tj. že soused tvrdil, že jeho pozemek sousedě se dvěma frekventovanými veřejnými komunikacemi a část pozemku, u níž by měla být postavena garáž je jedinou klidnou částí jeho pozemku.

 [celý článek](#)

ROZHOVOR

JITKA IVIČIČOVÁ

„Náš občanský zákoník je jako dítě, které se sotva naučilo mluvit,“ popisuje nový civilní kodex Mgr. Jitka Ivičičová, specialista na smluvní právo, která vystoupí na letošním ročníku odborné konference Právo ve veřejné správě. V následujícím rozhovoru se dozvíte, jaké nejčastější problémy při aplikaci nového zákoníku nastávají či jak se na něj adaptovala praxe.

Na letošním ročníku odborné konference Právo ve veřejné správě vystoupíte s příspěvkem „Aplikační problémy ve smluvním právu“. Můžete v krátkosti představit, na co se mohou účastníci konference těšit?

Ve svém příspěvku se chci zmínit jak o aplikačních problémech týkajících se závazků obecně, tak i o otaznících, které občanský zákoník vyvolává u jednotlivých smluvních typů. Rozhodně nemám ambici během čtyřiceti pěti minut udělat výčet všech potenciálně problémových ustanovení, ale zaměřím pozornost na problémy, s nimiž se praxe běžně potýká. Ráda bych předala konkrétní zkušenosti, které účastníkům mohou být při jejich práci užitečné.

Nová úprava soukromého práva je v účinnosti již čtvrtým rokem. Podařily se za tuto dobu již vyjasnit všechny zásadní aplikační problémy?

S ohledem na rozsah celého kodexu se dá říci, že zatím je a ještě několik let bude „v záběhu“. Některé aplikační problémy se projevíly hned v počátku (případně na ně bylo poukazováno již v době legisvakance), některé vyvstávají až s odstupem času. Pro to, aby se občanský zákoník skutečně vžil a byl prověřen v celé šíři životních situací, na které může

pokračování na straně 3

Odborná konference VI. ročník

**PRÁVO VE VEŘEJNÉ
SPRÁVĚ 2017**

7. listopadu 2017

Hotel BOBYCENTRUM Brno

www.pvvs.cz

 CODEXIS®

NOVELA ZÁKONA O POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI Z PROVOZU VOZIDLA

Dne 15. 9. 2017 byl ve Sbírce zákonů publikován pod č. 293/2017 Sb. zákon, kterým se mění zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Novela je, dle důvodové zprávy, reakcí na situaci, kdy vzhledem k nové právní úpravě náhrady újmy, a to jak majetkové, tak nemajetkové, jež přišla s novým občanským zákoníkem a jeho účinností od roku 2014, dochází ke zvyšování celkového objemu pojistných plnění, a to zejména v oblasti újmy na zdraví, které jsou častými důsledky dopravních nehod.

Česká kancelář pojistitelů přítom na základě zákona spravuje garanční fond, z něhož poskytuje zejména plnění poškozeným na náhradu škody způsobené jim provozem vozidla bez pojištění odpovědnosti. Financování garančního fondu je založeno jednak na příspěvcích členských pojišťoven pojištění odpovědnosti provozujících, jednak na vymožených pohledávkách na regresní náhradu od osob povinných k náhradě újmy způsobené provozem nepojištěného vozidla. Dlouhodobá zkušenost má však ukazovat, že se prostřednictvím regresních náhrad daří následně vymoci částku odpovídající pouhým přibližně 30 % výdajů z garančního fondu na úhrady újmy způsobené provozem nepojištěného vozidla. Z uvedeného pak plyne, že se prostřednictvím příspěvků, jejichž výše je stanovována v závislosti na podílu dané pojišťovny v segmentu pojištění odpovědnosti z provozu vozidla na trhu, fakticky na poskytování plnění z garančního fondu namísto vlastníků vozidel, kteří nesplnili svou povinnost sjednat povinné pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, podílí prostřednictvím hrazení pojistného ti vlastníci vozidel, kteří svou uvedenou povinnost řádně plní. To má novela změnit.

Dosavadní stav byl vyhodnocen jako společensky nežádoucí a pro vlastníky, kteří řádně plní své povinnosti, zjevně diskriminující. Opatření, jež jsou s novelou spojena, mají vést ke spravedlivějšímu uspořádání.

Zákon nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2018.

[Náhled dokumentu v právním informačním systému CODEXIS](#)

[celý článek](#)

NOVELA ŽIVNOSTENSKÉHO ZÁKONA

Dne 15. 9. 2017 byl ve Sbírce zákonů publikován pod č. 289/2017 Sb. zákon, kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Dle důvodové zprávy má být prostřednictvím novely především odstraněno omezení podnikatelů, kterým bylo zrušeno živnostenské oprávnění podle § 58 odst. 2 nebo 3 živnostenského zákona, jakož i osob, které se ve funkci člena statutárního orgánu podílely na podnikání právnických osob, kterým bylo takto zrušeno živnostenské oprávnění, respektive podnikatelů, na jejichž podnikání se tyto osoby ve funkci člena statutárního orgánu podílejí, provozovat živnost v příbuzném oboru, případně se na provozování živnosti v příbuzném oboru podílet. Stejně tak má být odstraněna nemožnost těchto osob po dobu 1 roku provozovat koncesovanou živnost v jiném oboru, resp. se na jejím provozování podílet ve funkci člena statutárního orgánu právnické osoby. Tím by měla být jednak snížena zátěž podnikatelů a zlepšena možnost vstoupit do živnostenského podnikání, ale také snížena zátěž živnostenských úřadů, které jsou povinny v rámci své rozhodovací činnosti týkající se vzniku překážky provozování živnosti odpovědně posuzovat příbuznost jednotlivých živností. Změn však novela přináší samozřejmě více, změnových bodů je na sedm desítek.

[Náhled dokumentu v právním informačním systému CODEXIS](#)

[celý článek](#)

NOVELA NAŘÍZENÍ O MINIMÁLNÍ MZDĚ

Dne 13. 9. 2017 bylo ve Sbírce zákonů publikováno pod č. 286/2017 Sb. nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

[Náhled dokumentu v právním informačním systému CODEXIS](#)

[celý článek](#)

ČLÁNEK

SOUDNÍ POPLATKY NOVĚ

Přelom letošního září a října přinesl účinnost několika pronikavých změn, které významným způsobem ovlivní činnost justičních orgánů, přičemž mám za to, že změna bude mít značný dopad také na účastníky řízení. Ač změna byla provedena celá řada, ve svém příspěvku se zaměřím na velmi významnou systémovou změnu stran placení soudních poplatků.

[Číst více na \[www.pravniprostor.cz\]\(http://www.pravniprostor.cz\)](#)

VÁHÁTE-LI SE ZVEŘEJNĚNÍM V REGISTRU SMLUV, ZVEŘEJNĚTE

Dne 1. 7. 2017 nabyla účinnosti i poslední část zákona o registru smluv. Smlouva, která má být zveřejněna v registru, ale nebude do něj vložena, nebude účinná, tedy nebude možné z ní plnit, ledaže by byla dána výjimka. Doslova v předvečer plné účinnosti registru smluv vydal Ústavní soud nález, který, byť nepřímo, odpovídá na některé otázky spojené s registrem.

[Číst více na \[www.pravniprostor.cz\]\(http://www.pravniprostor.cz\)](#)

ROZHOVOR

... dopadat, a aby již neměl čím překvapit, jsou necelé čtyři roky účinnosti podle mého názoru ještě celkem krátká doba. Při pohledu na letitý rakouský ABGB můžeme s nadsázkou říci, že náš občanský zákoník je jako dítě, které se sotva naučilo mluvit.

Která ustanovení právní úpravy smluvního práva podle Vás při aplikaci a výkladu představují nejčastěji obtíže?

Při uzavírání smluv hraje významnou roli velká smluvní volnost, kterou občanský zákoník skýtá. To je na jednu stranu velká výhoda, na druhou stranu zde narážíme na potřebu rozpoznávání ustanovení, od nichž se nelze odchytil. Pravidlo obsažené v § 1 odst. 2 dává vodítko, ale dotvářet jej bude rozhodovací praxe soudů.

Navykla už si dle Vašich zkušeností odborná i laická veřejnost na novou úpravu?

Pokud jde o novou terminologii, myslím si, že se s ní veřejnost již víceméně sešla. Některé archaické pojmy (pacht, výprosa, výměnek atd.) působily před nabytím účinnosti určité rozpaky a pobavení, dnes už se nad nimi nikdo nepozastaví. Pokud jde o věcnou stránku nové právní úpravy, potvrď řadu let, než se zakoření v povědomí široké veřejnosti. Proto považuji za důležité, aby se neprováděly významnější koncepční změny, ale aby se novelizace omezila na odstraňování chyb a na dopracování úpravy tam, kde společenský a technický vývoj vyvolá její potřebu.

V letošním roce vstoupila v účinnost první velká novela nového občanského zákoníku. Myslíte, že vyřešila všechny nejpálčivější otázky?

S některými naléhavými otázkami, popř. nedostatky nového občanského zákoníku, se praxe musela vypořádat sama již před novelou.

[celý rozhovor](#)

Jan Hoferek | redaktor

MONITOR ÚČETNICTVÍ MONITOR DANĚ

Vše potřebné pro Vaši práci na jednom místě!

ZJISTĚTE VÍCE

Neplatnost a zdánlivost (fikce nepřijetí) usnesení valné hromady

Jan Dědič
Jan Lasák

středa
8. 11. 2017